

Warszawa, 30 grudnia 2022 r.

BAS-WAPEiM-2514/22

SECRETARIAT SEJMU
Data: DS. 1120.560.2022 (2)
Data wpływu: 30. 12. 2022

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Ast)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie ustawy przewidziano nowelizację ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy¹, a także zmianę ustaw: z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych², z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne³, zwanej dalej „ustawą antykorupcyjną”, z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym⁴, z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym⁵ oraz z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów⁶.

Zgodnie z uzasadnieniem projekt ustawy zakłada wprowadzenie rozwiązań mających na celu zwiększenie frekwencji w wyborach przeprowadzanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz transparentności i przejrzystości całego

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 372.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1110.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1709, ze zmianami.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 741.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1633, ze zmianami.

procesu wyborczego. Zmiany dotyczą m.in. zasad działania komisji wyborczych oraz komitetów wyborczych i partii politycznych oraz podejmowanych przez nie czynności w ramach procesu wyborczego, statusu i uprawnień mężów zaufania oraz obserwatorów społecznych, wydłużenia lub skrócenia terminów na określone czynności związane z wyborami, sprawowania przez sądy kontroli wyborów. W projekcie przewidziano regulacje mające ułatwić możliwość udziału w wyborach osób niepełnosprawnych, chorych, starszych oraz zamieszkujących miejscowości bez dostępu do transportu publicznego, m.in. przez zapewnienie tym osobom bezpłatnego transportu do lokalu wyborczego właściwego dla obwodu głosowania w dniu głosowania, jak również możliwość głosowania korespondencyjnego lub przez pełnomocnika. Projekt zawiera postanowienia przejściowe.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Odnosząc się do treści projektu ustawy należy uwzględnić następujące przepisy prawa UE:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)⁷, zwanego dalej „RODO”. Zgodnie z art. 6 ust. 3 RODO podstawa przetwarzania danych osobowych musi być określona w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, któremu podlega administrator. Cel przetwarzania musi być określony w tej podstawie prawnej lub, w przypadku przetwarzania, o którym mowa w ust. 1 lit. e – musi być ono niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi. Prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego muszą służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym, oraz być proporcjonalne do wyznaczonego, prawnie uzasadnionego celu.
- Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, zwanej dalej „KPPUE” lub „Kartą”. Artykuł 7 KPPUE przewiduje, że każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się, natomiast art. 8 KPPUE stanowi, że każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą (ust. 1), zaś dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą (ust. 2). Zgodnie z art. 52 ust. 1 KPPUE wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności uznanych w Karcie muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę tych praw i wolności. Z zastrzeżeniem

⁷ Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016 r., str. 1, sprostowanie Dz. Urz. UE L 127 z 23.5.2018 r., str. 2.

zasady proporcjonalności, ograniczenia mogą być wprowadzone wyłącznie wtedy, gdy są konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Zgodnie z art. 4 pkt 1 i 2 RODO „dane osobowe” oznaczają wszelkie informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej zaś „przetwarzanie” oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych, taką jak m.in. ujawnianie poprzez rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie. W projekcie przewiduje się modyfikację zasad udostępniania informacji zawartych w Rejestrze Korzyści (art. 3 projektu dotyczący zmiany art. 12 ust. 9 ustawy antykorupcyjnej). Zgodnie ze zmienianym przepisem Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW) raz w roku, w odrębnej publikacji, podaje do publicznej wiadomości zawarte w nim dane. W projekcie zaproponowano, aby informacje zawarte w zgłoszeniach do Rejestru Korzyści (dalej: Rejestr) były niezwłocznie podawane do publicznej wiadomości przez PKW w Biuletynie Informacji Publicznej i udostępniane w okresie zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji oraz w okresie 6 lat po zakończeniu zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji, o których mowa w zmienianym artykule. Proponowana regulacja udostępniania informacji zawartych w Rejestrze oznacza modyfikację zasad przetwarzania danych osobowych. Określony w prawie obowiązek przetwarzania danych osobowych musi spełniać wymogi wynikające z art. 52 ust. 1 KPPUE i art. 6 ust. 3 RODO, a w szczególności musi odpowiadać celowi leżącemu w interesie publicznym i być proporcjonalny do zamierzonego prawnie uzasadnionego celu⁸. Należy zauważyć, że Rejestr służy zachowaniu jawności i przejrzystości statusu materialnego osób zobowiązanych do ujawniania w nim informacji oraz zmierza do wykazania, że majątkowe i niemajątkowe korzyści uzyskiwane przez określoną grupę podmiotów nie mają charakteru korupcyjnego⁹. Można uznać, że proponowane zmiany zasad udostępniania danych zawartych w Rejestrze służą zwiększeniu jawności tych informacji, wyznaczają czasowe ograniczenia ich udostępniania oraz nie wykraczają poza to, co można uznać za uzasadnione z punktu widzenia tego celu.

⁸ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 1 sierpnia 2022 r. w sprawie OI przeciwko Vyriausioji tarnybinės etikos komisja, C-184/20, ECLI:EU:C:2022:601, pkt 73.

⁹ Zob. A. Rzetecka-Gil, komentarz do art. 12 [w:] *Ustawa o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Komentarz*, wyd. II, LEX/el. 2021, art. 12; I. Galińska-Rączy, *Sprawa aktualizacji danych zawartych w Rejestrze Korzyści*, „Ekspertyzy i Opinie Prawne. Biuletyn Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu”, 2003, nr 1, str. 96.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy oraz niektórych innych ustaw nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Autor:

Marcin Fryźlewicz
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 30 grudnia 2022 r.

BAS-WAPEiM-2515/22

SEKRETARIAT SZEFA KS
I. dz. DS. 1120.560.2021
1.11 wpływu 30.12.2022

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Ast) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

W projekcie ustawy przewidziano nowelizację ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy¹, a także zmianę ustaw: z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych², z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne³, zwanej dalej „ustawą antykorupcyjną”, z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym⁴, z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym⁵ oraz z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów⁶. Zgodnie z uzasadnieniem projekt ustawy zakłada wprowadzenie rozwiązań mających na celu zwiększenie frekwencji w wyborach przeprowadzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz transparentności i przejrzystości całego procesu wyborczego. Zmiany dotyczą m.in. zasad działania komisji wyborczych oraz komitetów wyborczych i partii politycznych oraz podejmowanych przez nie czynności w ramach procesu wyborczego, statusu i uprawnień mężów zaufania oraz obserwatorów społecznych, wydłużenia lub skrócenia terminów na określone czynności związane z wyborami, sprawowania przez sądy kontroli wyborów. W projekcie przewidziano regulacje mające ułatwić możliwość udziału w wyborach osób niepełnosprawnych, chorych, starszych oraz zamieszkujących miejscowości bez dostępu do transportu publicznego, m.in. przez zapewnienie tym osobom bezpłatnego transportu do lokalu wyborczego właściwego dla

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 372.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1110.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1709, ze zmianami.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 741.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1633, ze zmianami.

obwodu głosowania w dniu głosowania, jak również możliwość głosowania korespondencyjnego lub przez pełnomocnika. Projekt zawiera postanowienia przejściowe.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy oraz niektórych innych ustaw **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Autor:

Marcin Fryźlewicz
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski